

İçindekiler Tablosu

# EDİLGEN YAPI (-miş ol-)	2
# YARDIMCI ORTAÇ (F2)	
# YARDIMCI ORTAÇ (F2)	5
# VAR / YOK (SAHİPLİKLER).....	5
# DAHA / EN.....	9
SIKLIK ve MİKTAR ZARFLARI (Z_3 ve Z_4)	10
1.SIKLIK ZARFLARI (Z_3)	10
1.MİKTAR ZARFLARI (Z_4).....	11

EDİLGEN YAPI (-mış ol-)

Kısaca, yüklem kökünü (imaj) temsil eden bir eyleme **-ıl / -(ı)n** ekleri getirilmek suretiyle söz konusu olayın kahramanının (özne) gizlendiği cümlelere **edilgen cümleler** denir. Eski özne gizlenirken (... tarafından şeklinde kullanım onu özne yapmaz; N₂ yapar), normalde N₁ olması için tasarlanmış öge de edilgen cümlelerin öznesi konumuna geçer. Bu tür cümle yapısı neredeyse tüm dünya dillerinde yeni bir kelime eklenerek kurulurken Türkçede işte bu eklerle elde edilir. Bu durumda, bir cümlelerin edilgen olduğunu anlamamanın yolu her zamanki gibi önce "**ortacı**" bulmak ve öncesinde (solunda) **-ıl / -(ı)n** ekleri almış bir eylem görmektir. Aşağıda, edilgen cümle örneklerini bulabilirsiniz:

- Bu araba satıldı. (satan gizli)	- Belgeler taranacak.
- Kalem kırılabilir. (kıran gizli)	- Elbiseler kurutuluyor.
- Zengin sanılıyorlar. (sanan gizli)	- Yeri biliniyor.
- Maliyet hesaplanmalı. (hesaplayan gizli)	- Önemli konular görüşüldü.

Türkçe düşünerek edilgen yapıda İngilizceye konuşabilmek için öncelikle ipucunu bilmek lazım. Pek çok örnekte olduğu gibi bu yapıda da kimsenin bilmediği, Türkçenin doğal süreci içerisinde **budadığı bir kısım ekler veya kelimeler vardır**. Bildiğiniz gibi, mevcut konuşup yazdığımız güncel Türkçeye **T₁**; arka planda budanmış, kısaltılmış, "sözde" kolaylaştırılmış ve kimsenin bilmediği Türkçeye ise **T₂** diyorduk.

T₁ üzerinden yani konuştuğunuz mevcut Türkçenizi doğrudan aktarmaya giderek İngilizce konuşmaya çalışırsanız başarısız olmanız çok normal. Zaten bu başarısızlıktan dolayı tüm dil eğitim sistemleri ve öğretmenler Türkçe düşünmeden İngilizce konuşmak konusunda ısrarcıdır. Ancak, hem Türkçe düşünmeden İngilizce konuşmak, hem de mevcut Türkçenizi doğrudan çevirmek suretiyle konuşmak fikri yanlıştır. Çünkü ana dili oturmuş bir kişi için izlenmesi gereken yol ilk olarak mevcut Türkçesini **İngilizceleştirmek** yani Türkçenin sadeleşmiş, budanmış yapısını eski özgün ve net haline geri getirmektir. İşte biz buna **T₁'den T₂'ye** geçiş diyoruz ki yöntemin adı bu nedenle **KOD DEĞİŞTİRME**.

İngilizce edilgen bir cümle kurabilmek için önce Türkçede (**T₁**'de) şu eklemeyi yapmak gerekir: **-ıl / -(ı)n ekleri aslında -ılmış / -(ı)nmış** eklerinin (bkz. Eylem x3) kırılmış halidir. Pratik olması açısından böyle bir doğal değişim yaşandığı veya bilinçli olarak değiştirildiği olasıdır. İşte bu gerçeği bilmiyorsanız edilgen yapıyı kendi dilinizden diğer dillere aktarmanız matematiksel olarak mümkün olmayacağından mevcut sistem ve kurslardaki gibi "tecrübe" yoluyla yapmanız gerekecektir; bu da en az 60 derslik yoğun bir çalışma ile olur. (Bkz. Geçmişte aldığınız eğitimler + 200 saatlik eğitim almalarına rağmen hala doğru düzgün edilgen cümle kuramayan milyonlarca insan...)

"-ılmış / -(ı)nmış" ekleri bir üst konuda öğrendiğiniz gibi eylemleri sıfat yapan eklerdir ve İngilizcedeki karşılıkları tek ve aynıdır:

Düzenli eylemler için **-(e)d**; düzensiz eylemler için **x3**. **"-(e)d / x3"** pek fark edilmese de aynı zamanda o eylemleri **"edilgen sıfat"** yaparlar. Bu nedenle edilgen yapının şifresi bu eklerde gizlidir.

Görev ve anlamları aynı olan bu eklerin kullanımı çoğunlukla eylemin son harfine göre belirlenir. Eylem sessiz bir harfle bitiyorsa -ılmış; sesli ile bitiyorsa -(ı)nmış kullanılır.

Örnek: git-ilmiş / kapat-ilmiş / terket-ilmiş / boya-nmış / boşa-nmış / tara-nmış...

Buna göre, İngilizce edilgen yapıda bir cümle kurmak istiyorsanız yapacağınız tek işlem yüklemde **-ıl / -(ı)n** eklerini gördüğünüz yere **-mış ol-** ifadesini eklemektir. Bu edilgen cümlelerinizi İngilizceleştirecektir. Ve bundan sonrasında bilmeniz gereken tek şey, **ortacı belirledikten sonra önündeki kısmın -ılmış olan eylem dahil "ol" ifadesiyle birlikte imaj olduğudur**. Çünkü, **"ol-" ve "et-"** eylemleri kafada **resim çizemedikleri için tek başlarına imaj olamazlar** ve bu nedenle hemen sağlarında resim çizebilen ne varsa ondan destek almak zorundadırlar.

Elde en az iki kelimelik bir imaj olacağından bu imajı da sıralama mantığı [**ol + sıfatlaşmış eylem**] şeklinde olmalıdır. Bu sıralamanın nedenin bir örnekle açıklayalım;

"Tek olmalısın = you must **be only**" eğer sıralama **only be** [**sıfatlaşmış eylem + ol**] şeklinde olsaydı **only'** yi durum zarfı (Z₁) sanabilirdik. "**only**" gibi bir sıfatın Z₁ sanılmaması için sıralama [**ol + sıfatlaşmış eylem**] şeklindedir.

Şimdi, aşağıda İngilizceye çevrilmiş edilgen yapıdaki cümleleri inceleyelim:

- Bu bina yıkılmalı (T₁) = Bu bina yıkıl-**mış ol**-malı (T₂)
/Bu bina / yık-**ılmış ol** /malı/ = /This building / must / **be destroy-ed** /
Ö. İm. F. Ö. F. İm.
- Belgeler yarın taranır. (T₁) = Malum belgeler yarın taran-**mış ol**-ur (T₂)
/Malum belgeler /yarın / tara-**nılmış ol** / ur / = /The documents / will / **be scanned** / tomorrow. /
Ö. Z2. İm. F. Ö. F. İm. Z2.
- Almanya yenilebilir (T₁) = Almanya yenil-**mış ol**-abilir (T₂)
/Almanya / yen-**ilmiş ol** /abilir/ = / Germany / may / **be beaten** . /
Ö. İm. F. Ö. F. İm.
- Bilgisayarınız şu anda kapatılıyor (T₁) = Bilgisayarınız şu anda kapatıl-**mış ol**-uyor (T₂)
/Bilgisayarınız / şu anda / kapat-**ılmış ol** /uyor / = Your computer / is / **being shut** / now.
Ö. Z2. İm. F. Ö. F. İm. Z2.
- Bu problem yarın çözülmeli (T₁) = Bu problem yarın çözül-**müş ol**-malı (T₂)
This problem must **be solved** tomorrow.
- Bu proje için para bulunabilir (T₁) = Bu proje için para bulun-**muş ol**-abilir (T₂)
Money can **be found** for this project. (find x3=found)
- İnşaat bitirilmiş durumda (T₁) = İnşaat bitiril-**mış ol**-muş **durumda** (T₂)
The construction **has been finished**.
- Proje bir yılda tamamlanabilir (T₁) = Proje bir yılda tamamlan-**mış ol**-abilir (T₂)
The project can **be completed** in one year.
- Çantam bulunmuş oldu (T₁) = Çantam bulun-**muş ol**-muş **durumda** (T₂)
My bag **has been found**.

İSTİSNA 1:

"... **do(does) + be** ..." şeklinde bir yapı ortaya çıktığında doğal olarak "**do**" düşecek ve **BE x1** denklemini uygulanacaktır.

Bilinmelidir ki **BE** 'nin **düzensizliği daha 1. Halinden itibaren başlar** yani **go x1 = go** iken **see x1 = see** iken **be x1 = am/are/is** 'dir.

Bu durumda, cümlelerde İmaj eğer **BE** ise ve ortaç da "**do/does**" ise ikisi birlikte öznesine göre **AM/IS/ARE** olarak değişmelidir.

Buna göre, tüm yargı türlerinde **(+/-/?)** "... **do/does + be** = ... **am / is / are** ..." diyebiliriz.

- Veriler aktarılıyor (*şu anda*) (**T₁**) = Malum veriler aktar-ılmış ol-uyor (*şu anda*) (**T₂**)
Malum veriler aktar-**ılmış ol-uyor** (*şu anda*) = **The data are being transferred** (*at the moment*)
- Veriler aktarılıyor (*genelde*) (**T₁**) = Malum veriler aktarılmış oluyor (*genelde*) (**T₂**)
Malum veriler / aktar-**ılmış ol /** uyor (*genelde*) = **The data do + be transferred**
= **The data ARE transferred.**

İSTİSNA 2:

Elde ettiğiniz bir cümlede "... **did + be** ..." varsa bu yapı tüm yargı türlerinde daima "**was / were**" şeklinde kullanılmalıdır. Çünkü, **did = X2** ve [**BE X2 = WAS / WERE**]'dür.

Ancak, "**did**" ortacı normal kullanımda **olumsuz** ve **soru** cümlelerde kendini gösterirken bu kullanımda tüm yargı türlerinde düzensizlik gösterecek ve [**be x2**] şeklinde kullanılacaktır. Buna göre, tüm yargı türlerinde **(+/-/?)** "... **did + be** = ... **was / were** ..." diyebiliriz.

Çünkü **did + be = be x2** 'dir. Ve "**be x2**" de "**was/were**"dür. (Bkz. *Düzensiz eylemler listesi*)

- Saldırı engellendi. (*bugün*) (**T₁**) = Malum saldırı engellenmiş durumda (*bugün*) (**T₂**)
Malum saldırı engellen-miş ol-muş durumda (*bugün*)
= Malum saldırı / engelle-**nmiş ol-muş /** **durumda** (*bugün*)
= **The attack / has / been prevent-ed** = **The attack has been prevented.**
- Saldırı engellendi (*dün*) = Malum saldırı engellendi. (*dün*)
= Malum saldırı / engellenmiş ol / du. (*dün*)
= The attack **did be** prevented
= **The attack / was / prevented** = **The attack was prevented.**

YARDIMCI ORTAÇ (F2)

Bildiğiniz gibi, Türkçede "-miş" gördüğünüz her yere "durumda" ortacını ekliyoruz (*rivayet anlamındaki -miş hariç*). Yani, T₂'de cümlelerin ortacı "durumda" oluyordu.

Ancak, bazı yüklemelerde "-miş" tan sonra "ol-malı / ol-abilir / ol-acak / vb." şekilde "durumda" haricinde başka ortağların da yer aldığını gözlemliyoruz. Bu tür yüklemelerde her hâlükârda "-miş" tan sonra "durumda" ifadesi getirilmeli (F₂: Yardımcı Ortaç) ve devamındaki "ol-malı/abilir/acak" bölümünde yer alan kelime ise cümlelerin Gerçek Ortaç'ı olarak görülmelidir (F₁: Gerçek Ortaç).

Birleşik zaman "...durumda ol + ortaç..." şeklinde kurulan yüklemelerde görülür. Bu tür cümleler İngilizceye aktarılırken hatırlanması gereken en önemli bilgiler:

- "have (Yardımcı Ortaç)" = durumda ol- ("have" zaten "durumda ol-" demektir. Bu sebeple "ol" kelimesini ayrıca "be" diye kesinlikle çevirmeyin.
- "have" eğer yardımcı ortaç ise 3. tekil şahıslar için de "has" olmaz ve yine "have" olarak kalır. Have'in 3. Şahıslarda 'has' olduğu tek durum have'in gerçek ortaç olduğu zamanlardır. Ancak birincil ortaç "do (does)" olduğunda 3. Tekil şahıslar için "has" olur.

UNUTMA!!!

- "-miş" gördüğün her yere "durumda" ortacını ekle.
- "-ıl / -n" eklerine ise -miş ol- ifadesini ekle.
- İkisini de gördüğünüz yere ikisini de ekle.

NOT: -ıl gördüğün yere kendi eklediğin -miş ol-'un -mış'ına bir daha 'durumda' koyma!

ÖRNEKLER:

Şimdi, aşağıdaki birleşik zamanlı cümle örneklerini inceleyelim:

- (T₁) Projeyi 2 gün içinde bitir-miş ol-acağız.

(T ₂) Projeyi	/ 2 gün içinde /	bitir-miş	/	durumda ol	/	ur	/	iz.
N ₁	N ₂	İm.		F ₂	F ₁			Ö.

The Project / in 2 days / finish-ed / have / will / we

(E) We will have finished the project in 2 days.

- (T₁) Şoför uyumuş olmalı.

(T ₂) Şoför	uyu-muş	durumda ol	malı
Ö	İm.	F ₂	F ₁
Driver	sleep x3	have	must

(E) The driver must have slept.

- (T₁) Öğrenmiş olmalısın ==> (T₂) Öğrenmiş **durumda olmalısın** ==> (E) You **must have learnt**.

- (T₁) Haber medyaya sızmış olabilir ==> (T₂) Haber medyaya **sızmış durumda olabilir**.

= (E) The news **may have leaked** to the media.

- (T₁) Şirket kapatılmış olabilir ==> (T₂) Şirket **kapatılmış olmuş durumda olabilir**.

= (E₁) The company **may have been closed down**.

- (T₁) Maaşlar yarın saat 5'te ödenmiş olacak.

= (T₂) Maaşlar yarın saat 5'te **ödenmiş olmuş durumda olacak**.

= (E) The salaries **are going to have been paid** tomorrow at 5 o'clock.

- (T₁) Konser ertelenmiş olabilir ==> (T₂) Konser **ertelenmiş olmuş durumda olabilir**.

= (E) The concert **may have been postponed**.

- (T₁) Adam kovulmuş olabilir ==> (T₂) Adam **kovulmuş olmuş durumda olabilir**.

= (E) The man **may have been fired**.

- (T₁) Baban uyumuş olabilir ==> (T₂) Baban **uyumuş durumda olabilir**

= (E) Your father **may have slept**.

★ ARA BİLGİ: Has not to ... / does not have to ...

(*Olumlu Yargı*) **She has to go** (sözlükte 'has' diye bir kelime yoktur. 'has' kelimesi "does have" kullanımında 'does'ın düşmesi üzerine sonundaki -s takısının 'have'e eklenmesiyle ortaya çıkan 'haves' kelimesinden '-ve' kısmının düşürülerek oluşturulan has ortacıdır.

(*Olumsuz Yargı*) **She does not have to go**

(Soru yargısı) **Does she have to go?**

Ancak bunların yerine:

(-) **"She has not to go"**

(?) **Has she to go?** yapıları da popüler olmasa da kullanılmaktadır.

VAR / YOK (SAHİPLİKLER)

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice inceleyin:

- Babamda araba var.
- Babamın arabası var.
- Babam bir arabaya sahip.
- Babam bir araba sahibi.
- Babam arabalı.

Üzerinde dikkatlice düşünüldüğünde tüm cümlelerin aslında aynı anlama geldiğini göreceksiniz. Peki, bunlardan hangisi İngilizceye doğrudan çevrilmeye müsait? **Cevap: Hiçbiri.**

O halde, **VAR/SAHİP** şeklinde bir yükleme sahip cümleleri İngilizceye hangi mantıkta çevireceğiz?

İŞTE CEVABI:

VAR/SAHİP ifadelerinin çevirisi var olan şeyin "**nerede ve kimde**" olduğuna göre değişmektedir.

Eğer bir şey bir **yerdeyse** bakış açımız farklı, bir **kimsedeyse** bakış açımız yani çevirimiz farklı olacaktır.

Tabloyu dikkatlice inceleyin!!!

AmcamDA para VAR (sahiplik)	ÇantaDA para VAR (bulunma)
<p>Eğer, herhangi bir şey bir insanda bulunuyorsa mevcut sahiplik cümlesini doğrudan İngilizceye çevirmek mümkün değildir. Çünkü cümleyi önce T₂'ye yani İngilizce formata dönüştürmemiz icap eder.</p> <p>Örneğin, yukarıda aynı anlama geldiğini söylediğimiz 5 cümlede T₁ konumundadır. Bu cümlelerin T₂ yani İngilizceleştirilmiş Türkçe hali ise şudur:</p> <p>Babam bir araba elde etmiş durumda. (Babam bir araba elde etmiş durumdaysa, "Babam bir arabaya sahip" veya "Babamda bir araba var" diyebiliriz).</p> <p>Ancak, diğerlerinin İngilizceye doğrudan çevrilmesi mümkün değilken T₂ formunda olan yani "elde et-miş durumda" şeklinde yorumlanan yapı İngilizcenin tıpa tıp aynıdır.</p> <p>Dolayısıyla, bundan böyle bir insanın sahipliğinden söz edilen tüm cümleleri</p> <p>"(İNSAN) + (N1) + ELDE ET-MİŞ + DURUMDA"</p> <p>şeklinde yorumlayıp ona göre çevirmek gerekmektedir.</p>	<p>Eğer, herhangi bir şey başka bir şeyde veya yerde bulunuyorsa sahiplik cümlesini bambaşka şekilde yorumlamak gerekir. Bu formatta yine devreye sokmamız gereken bir yorum bulunuyor.</p> <p>İngilizlerin insan dışında bir şeydeki 'varlık' algıları esasında 'orada bulunmak'tır. Yani, bir şey herhangi bir yerde ise O ŞEY ORADA VARDIR, diyebiliriz.</p> <p>Örneğin, "Çantada para var." Cümlesini İngilizceye Türkçedekine benzer formatta çevirmemiz mümkün değildir. Getirilmesi gereken yorum:</p> <p>"PARA (orada) ÇANTADA" olmalıdır.</p> <p>Bu durumda bir eşitlik cümlesi mantığıyla yaklaşmak gerekeceğinden cümlelerin İngilizcesi "Money is (there) in the bag" olacaktır. Bu cümle paranın çantada (var) olduğunu gösterse de Türkçedeki 'var/yok' algısını birebir veren yapıya ulaşmak için daha önce hiç yapmadığımız 'devrik cümle' yapısına başvurmamız icap eder.</p> <p>İngilizcede devrik cümle yalnızca eşitlik durumunda ve bu eşitlikten hemen sonra edatlı bir nesnenin bulunması halinde kurulabilir.</p> <p>Bu durumda izlenecek yol, mevcut özne ile edatlı nesne (N₂)'nin yer değiştirmesidir.</p>

Yani,

Babamda araba var

= Babam arabaya sahip

=Babam bir araba elde etmiş durumda

=my father / a car / get x3 / has

Yani "MY FATHER HAS GOT A CAR." şeklinde olur.

***NOT:** İnsanlar soyut bir şeye sahipse, yani sonradan elde edemeyecekleri bir şeye sahipse "Özne + [do + have] + N1..." yapısı kullanılır.

Örnekler:

* Bir hayalim var = I do have a dream

= I have a dream

* Bir kızı var = She does have a daughter

= She has a daughter

* Babamın yeşil gözleri var = My father do have green eyes = My father has green eyes.

NOT: Son dönemlerde İngilizce her iki durum için de "... have got ..." kullanımının popüler olduğu gözlemlenmiştir.

T₁: Çantada para var.

T₂: Para orada çantada.

("orada" kelimesinin İngilizcesi edatsız olmasına karşın kendiliğinden edatlı olduğundan N₂ olarak ele alınır)

E₁: Money is there in the bag.

Eşitlik cümlelerine özgü devrik yapı gereği, özne ile eşitliğe en yakın N₂ yer değiştirir. Ve cümlenin son ve özgün hali:

"THERE IS MONEY IN THE BAG." Şeklinde olur.

***NOT:** İnsan dışı varlıkların sahip olması söz konusuysa there is/are mantığı yerine onlara da

Özne [do + have] + N1... yapısı uygulanır.

Ancak yine son dönemlerde insan dışı varlıkların (şeylerin) sahiplikleri için de "... have got ..." yapısı popülerleşmiştir.

Örnekler:

* İki elin sesi var = Two hands (do) have sound.

* Uçağın 8 çıkışı var = The plane (does) have 8 exits.

DAHA / EN

"**DAHA / EN**" kelimeleri sıfatların önüne getirilerek sıfatları derecelendirmeye yarayan ancak **EBS/İİ** içinde yine **Sıfata (S)** dahil olan kelimeler/eklerdir.

"**Daha** ve **en**" kelimelerinin İngilizce karşılıkları **Sıfat**'ın hece sayısına göre değişir. Buna göre,

- Eğer derecelendirilen **sıfat tek heceyse**, "**daha** = Sıfat + [**er**]" şeklinde çevrilir.

Örneğin: **daha** zeki = [smarter] ("**daha zeki**" grubu bir sıfat olarak düşünülmelidir, **daha** sıfata bağlıdır.)

- Eğer derecelendirilen **sıfat iki ve daha fazla heceyi**se "**daha** = [**more**] + sıfat" şeklinde verilir.
- Örneğin:** **daha** önemli = [more important] ("**en önemli**" grubu tek sıfat olarak düşünülmelidir)

- Eğer derecelendirilen **sıfat tek heceyse**, "**en** = Sıfat + [**est**]" şeklinde çevrilir.

Örneğin:

en zeki = [smartest] ("**en zeki**" grubu tek sıfat olarak düşünülmelidir, **en** sıfata bağlıdır.)

- Eğer **sıfat iki ve daha fazla heceyi**se "**en** = [**most**] + sıfat" şeklinde verilir.

Örneğin:

en önemli = [most important] ("**en önemli**" grubu tek sıfat olarak düşünülmelidir)

SIKLIK ve MİKTAR ZARFLARI (Z₃ ve Z₄)

1. SIKLIK ZARFLARI (Z₃)

Sıklık zarfları yükleme "**ne sıklıkta**" sorusunun cevapları olup ve aslında birer "**durum zarfıdır**". Ancak, durum zarflarını "**-ly**" alan sıfatlar olarak tanımladığımız için ve çoğu sıklık zarfı Türkçede "**-ce/-ca**" almasına rağmen İngilizcede "**-ly**" almadığı için ayrı bir öge olarak kodlanmaları daha iyi hatırlanmalarını sağlamaktadır. Bu durumda Sıklık Zarfı, esasında durum zarfının 'sıklık' kategorisi olarak da ele alınabilirdi.

1. Sıklık belirten durum zarfları

2. Niteleyici durum zarfları

- Aşağıda, başlıca sıklık zarfları, sıklık oranına göre verilmiştir:

asla	: never
kırk yılda bir	: hardly ever
nadiren	: rarely / seldom
bazen	: sometimes / occasionally
sık sık	: often
genelde	: generally / usually
daima	: always

Sıklık zarflarının (Z₃) cümle içinde yeri bellidir: **Ö F Z₃ Z₁ İ N₁ N₂ Z₂**

Örnek:

- Bu şehirde yolu **hep** kolay buluruz = We **always** easily find the way in this city.
- Bazen** evden çalışabilirsin = You can **sometimes** work from home.

1. MİKTAR ZARFLARI (Z₄)

Miktar zarfları, yüklemlere "**ne kadar**" sorusunun cevapları olup yüklemi (eylemi) miktar bakımından destekler.

- Aşağıda, başlıca miktar zarfları verilmiştir:

hiç	: at all
birazcık	: a little bit
biraz	: a little
çok	: a lot / much

Miktar zarfları da diğer öğeler gibi cümle içinde kendine değişmez bir yer bulmuştur:

Ö F Z₃ Z₁ İ N₁ **Z₄** N₂ Z₂

Örnek:

- Seni hiç anlamıyorum. = I don't understand you **at all**
- Beni birazcık seviyorsan gel. = Come if you love me **a little bit**
- Biraz kayar mısınız? = Could you please move **a little**?
- Bugün çok güldük. = We have laughed **a lot** today.